

Autoriteit Consument & Markt
T.a.v. mevrouw M.R. Leijten
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Netbeheer Nederland

Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag

Postbus 90608
2509 LP Den Haag
070 205 50 00
secretariaat@netbeheernederland.nl
netbeheernederland.nl

Kenmerk

BR-2025-2214

Datum

9 januari 2026

Behandeld door**E-mail**

[REDACTED]@netbeheernederland.nl

Doorkiesnummer

06 - [REDACTED]

Onderwerp

Reactie Netbeheer Nederland op consultatie invoedingstarief (ACM/UIT/653658)

Geachte mevrouw Leijten,

Op 14 november 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een consultatiedocument gepubliceerd over de vormgeving van een invoedingstarief (documentnr.: ACM/UIT/653658). Deze consultatie is onderdeel van het bredere onderzoek dat de ACM doet naar de invoering van een invoedingstarief (zaaknr.: ACM/23/182950). De ACM heeft belanghebbenden gevraagd om op dit document te reageren en de gezamenlijke systeembeheerders geven graag gehoor aan deze oproep. Hieronder geven we per vraag antwoord op de door de ACM gestelde vragen. We herhalen daarbij steeds eerst de vraag van de ACM (deze is *schuingedrukt en lichtblauw*) en geven vervolgens het antwoord.

Vooraf willen de systeembeheerders graag herhalen dat zij voorstander zijn van invoering van een invoedingstarief. Een invoedingstarief draagt bij aan een meer kostenreflectieve verdeling van de kosten tussen invoeders en afnemers. Bovendien kunnen ook invoeders met een invoedingstarief blootgesteld worden aan prikkels voor efficiënt netgebruik (waaronder via alternatieve transportrechten). Om de juist prikkel op het juist moment te kunnen geven is tijdsafhankelijkheid van de tarieven wel een randvoorwaarde. Ook leidt het tot een gelijk spelveld tussen flexibiliteit aan de vraagzijde tegenover flexibiliteit aan de aanbodzijde. Ten slotte kan een invoedingstarief ook bijdragen aan een eerlijkere kostendeling tussen verschillende landen.

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 2 van 14

Bij het invoeren van een invoedingstarief moeten de effecten wel goed in beeld gebracht worden, waarbij de beoogde voordelen moeten opwegen tegen eventuele nadelen. Een aandachtspunt van de systeembeheerders hierbij zijn de effecten op het Europese concurrentienadeel voor Nederlandse invoeders en de gevolgen hiervan op de leveringszekerheid. Bij voorkeur wordt een invoedingstarief dan ook op Europese schaal ingevoerd, daarmee vervallen deze bezwaren. Mocht het invoedingstarief unilateraal worden ingevoerd, dan geniet een in eerste instantie beperkt energiegebaseerd invoedingstarief de sterke voorkeur. Daarnaast verdient het de aanbeveling in ieder geval met direct omringende landen op te trekken, temeer daar deze vergelijkbare belangen hebben bij een invoedingstarief. De systeembeheerders gaan in de beantwoording van vraag 17 verder in op de effecten op de leveringszekerheid. Daarnaast dient de ACM ook de effecten op de verduurzaming van het Nederlandse elektriciteitssysteem in ogenschouw te nemen.

De systeembeheerders constateren dat bij de verdere uitwerking van het invoedingstarief tevens rekening dient te worden gehouden met lopende codewijzigingstrajecten en alternatieve transportrechten. De impact van het invoedingstarief op de tarieven binnen de groepstransportovereenkomst kan aanzienlijk zijn en verdient daarom bijzondere aandacht. Daarnaast is de nadere invulling van de alternatieve transportrechten een aandachtspunt bij verder uitwerking, specifiek bij de keuze van tariefdragers.

Ten slotte willen de systeembeheerders opmerken dat invoering van een invoedingstarief bij (sterke) voorkeur tegelijkertijd plaatsvindt met de invoering van het (in ontwikkeling zijnde) voorstel voor tijdsafhankelijke tarieven voor afnemers met een grote aansluiting op de distributiesystemen. Voor de implementatie van beide codewijzigingen zijn aanpassingen in dezelfde IT-systemen benodigd. Bij gelijktijdige invoering worden aanzienlijke synergievoordelen verwacht die, gegeven de schaarse implementatiecapaciteit van systeembeheerders, zeker benut moeten worden.

Netbeheer Nederland blijft graag betrokken bij de verdere uitwerking van het invoedingstarief en is natuurlijk bereid om deze reactie verder toe te lichten indien daar behoefte aan is.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature block]

[Redacted line]

[Redacted line]

Beantwoording vragen

Vraag 1. Kunt u zich vinden in bovenstaande onderverdeling van kostencategorieën met als doel het vormgeven van een invoedingstarief? Ziet u nog andere opties?

Kosten worden normaalgesproken onderverdeeld in kapitaalkosten en operationele kosten, waarbij de kosten voor netverliezen en de directe kosten voor congestiemanagement (en voor TenneT alle inkoopkosten energie en vermogen) bijzondere vormen van operationele kosten zijn.

Het categoriseren van kosten met als doel het vormgeven van een invoedingstarief is echter sterk verbonden aan het plafond (cap) van het jaarlijkse gemiddelde invoedingstarief als beschreven in EU Verordening 838/2010, Bijlage Deel B. In deze bijlage worden onder 2. de volgende kostencategorieën uitgezonderd van deze cap:

1. Aansluitkosten: materiële activa die vereist zijn voor de verbinding met het systeem of de modernisering van de verbinding;
2. Kosten voor ondersteunende diensten: diensten die nodig zijn voor het bedienen van het transmissie en/of distributiesysteem, maar uitgezonderd congestiemanagement;
3. Kosten voor systeemverliezen (netverliezen).

En daaruit herleid vallen de volgende kosten wel onder deze cap:

4. Overige kosten: Kapitaalkosten voor de systeemtaak (alleen TenneT) en de transporttaak en alle overige operationele kosten.

Figuur 1 van het consultatiedocument presenteert de "totale kosten van netbeheerders" als som van de drie door ACM genoemde kostencategorieën. Bij de totale kosten horen echter ook de kosten voor de meetdienst en aansluitdienst. We stellen daarom voor om:

- Te spreken van de '*totale kosten voor de transport- en systeemdienst*'. Kosten voor de aansluitdienst en voor de meetdienst maken hier geen onderdeel van uit.
- Daarbinnen onderscheid te maken in enerzijds *systeemverliezen, frequentie gerelateerde ondersteunende diensten en niet-frequentie gerelateerde ondersteunende diensten exclusief congestiemanagement* (samen '*kosten buiten de EU-grens*') en anderzijds *overige kosten transport- en systeemdienst* ('*kosten binnen de EU-grens*'). De benaming '*totale kosten voor infrastructuur en congestiemanagement*' maakt onvoldoende duidelijk dat deze categorie ook de kosten voor de systeemtaak en overige operationele kosten bevat.

Vraag 2. De ACM stelt dat de kosten die invoeders veroorzaken voor infrastructuur en congestiemanagement voornamelijk samenhangen met de (piek)netcapaciteit en minder met het energieverbruik.

- a. *Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor infrastructuur en congestiemanagement? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?*

Nee, zoals in het antwoord op vraag 1 gesteld lijken de systeemtaak en de operationele kosten hierbij onderbelicht te blijven.

- b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?*

Deze kosten (dus inclusief operationele kosten en de kosten voor de systeemtaak) maken het grootste gedeelte van de totale systeembeheerskosten uit (zie ook Figuur 1 in het consultatiedocument). Net als bij afname is de belangrijkste kostendrijver bij invoeding inderdaad de gebruikte netcapaciteit. Waarbij met name capaciteitsgebruik tijdens systeempeikmomenten leidt tot extra kapitaalkosten voor netverzwaring en -uitbreiding. Individueel piekgebruik van aangeslotenen heeft hier een minder sterke relatie mee.

Operationele kosten (behalve netverliezen en congestiemanagement) vallen ook in deze kostencategorie. Deze zijn niet direct afhankelijk van de systeempeiken, maar hangen er gedeeltelijk wel indirect mee samen omdat operationele kosten met de kapitaalkosten schalen (een groter net veroorzaakt een grotere operatie).

Vraag 3. De ACM veronderstelt dat de kosten voor ondersteunende diensten veroorzaakt door invoeders het meest samenhangen met het totaal aan ingevoede en afgenomen volumes aan elektriciteit.

- a. Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor de ondersteunende diensten? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?*

Nee, binnen de ondersteunende diensten worden nu de inkoopkosten energie en vermogen binnen de systeemtaak (FCR, aFRR, mFRR en herstellvoorzieningen) gekoppeld aan de inkoopkosten voor blindvermogencompensatie. De samenvoeging die door de ACM wordt voorgesteld is onlogisch.

De kosten voor de systeemtaak worden op dit moment inderdaad toegewezen aan het extra-hoogspanningssysteem (EHS-systeem). Het is echter niet het geval dat de kosten 'plaatsvinden' op het EHS-systeem. Het balansvermogen (FCR, aFRR en mFRR) kan net zo goed op distributiesystemen zijn aangesloten. De keuze om deze kosten aan het EHS-systeem toe te wijzen resulteert er wel in dat deze kosten (via de huidige cascade voor afnametarieven) bij alle afnemers terecht komen.

De inkoopkosten voor blindvermogencompensatie vinden wel 'plaats' op het EHS-systeem of HS-systeem en zijn dus ook toe te wijzen aan deze netvlakken. Het is bovendien de verwachting dat ook distributiesysteembeheerders deze kosten in de toekomst zullen gaan maken voor de lagere netvlakken. Het is dus niet logisch om de kosten voor blindvermogencompensatie zonder verdere beschouwing op dezelfde wijze te behandelen als de kosten voor de systeemtaak.

- b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?*

Zoals de ACM beschrijft hangen deze kosten gedeeltelijk samen met de volumes aan ingevoede (en afgenomen) elektriciteit. Daarnaast spelen ook andere factoren in het netgebruik een rol:

- FCR-capaciteit wordt gecontracteerd op basis van de balanskwaliteit en de som van ingevoede en afgenomen volume in Nederland ten opzichte van de som van ingevoede en afgenomen volumes in Europa en hangt dus inderdaad grotendeels samen met de hoeveelheid ingevoede en afgenomen volumes.
- De omvang van FRR wordt gecontracteerd op basis van de historische balanskwaliteit en de omvang van het grootste referentie-uitvalsituatie in Nederland. Vervolgens wordt FRR onderverdeeld in minimum hoeveelheden aFRR en mFRR die moeten worden gecontracteerd. Een relatie met de grootte van de aansluiting of het gecontracteerde vermogen lijkt puur vanuit kostenreflectiviteit passender voor FRR.
- De kosten voor herstelvoorzieningen hangen niet samen met het individuele netgebruik van aangeslotenen.

Wel kan gesteld worden dat de baten die netgebruikers hebben zich verhouden met de hoeveelheid getransporteerde energie. Hoe meer energie een aangeslotene invoedt (of afneemt), hoe meer profijt hij heeft van de systeembalans en de verzekering die de herstelvoorzieningen bieden.

Blindvermogencompensatie zou specifiek aan een met een tariefdrager specifiek voor blindvermogen (kVar) kunnen worden toegewezen. Blindvermogen is echter ook een onvermijdelijke factor die ontstaat in het samenspel tussen aangeslotene en het net. Daarmee gaat bovenstaande argumentatie op dat de baten van blindvermogencompensatie zich ook verhouden met de hoeveelheid getransporteerde energie (kWh).

Vraag 4. De ACM stelt dat de kosten voor netverliezen door invoeders voornamelijk samenhangen met het totaal aan ingevoede en afgenomen volumes aan elektriciteit.

- a. Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor netverliezen? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?*

Ja. In aanvulling, onder randnummer 29 mag ook 'lijnen' worden toegevoegd.

- b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?*

Deels. De kosten voor netverliezen hangen samen met de hoeveelheid ingevoede of afgenomen elektriciteit. Daarnaast is echter ook van groot belang op welk moment de elektriciteit wordt getransporteerd. Met hogere netbelasting nemen de netverliezen kwadratisch toe. Daarnaast zijn de inkoopkosten voor netverliezen vooral ook hoog op momenten van hoge elektriciteitsprijzen (vanwege de $p \cdot q$ relatie voor de kosten van netverlies), omdat deze momenten vaak overeenkomen met momenten van hoge netbelasting.

Vraag 5. De ACM beschrijft in deze paragraaf drie mogelijke tariefdragers voor invoedingstarieven (kWh, kWcontract en kWmax) en hun mogelijke toepassing per kostencategorie.

- a. Kunt u zich vinden in deze beschrijving van de verschillende tariefdragers en hun kenmerken? Zo nee, kunt u dit toelichten?*

Ja.

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 6 van 14

b. Welke tariefdrager(s) acht u het meest wenselijk per kostencategorie en waarom?

De voorkeur van de systeembeheerders is een kWh tariefdrager voor het invoedingstarief. De kWh tariefdrager heeft een relatie met meerdere van de belangrijke kostendrijvers (het uiteindelijke aandeel van de specifieke kostendrijvers is afhankelijk van de keuzes in de vormgeving van een invoedingstarief). Maar de belangrijkste reden hiervoor is dat de extra kosten voor invoeders het best ingeprijsd kunnen worden in de ingeboden elektriciteitsprijs, hierdoor werkt de kWh het beste voor het internationaal verdelen van de kosten en heeft deze de minste impact op de business case van invoeders. Met een kWh tariefdrager is de koppeling met vraag 6 (tijdsafhankelijkheid) essentieel. Capaciteitsgebaseerde tarieven blijven voor de systeembeheerders de meest kostenreflectieve tariefdrager en daarom zien de systeembeheerders daar voordelen van in. Bij het denken over een mogelijk invoedingstarief spelen echter meerdere factoren een belangrijke rol, zie eerder onderzoek van Neon en Consentec ([link](#)). Uiteindelijk is net als bij afname een combinatie van tariefdragers natuurlijk ook een mogelijkheid.

c. Ziet u nog andere relevante voor- of nadelen van de tariefdragers die in de afweging betrokken zouden moeten worden? Zo ja, welke?

Nee.

Vraag 6. De ACM is in deze paragraaf ingegaan op de mogelijkheid tot het opnemen van een vorm van tijdsdifferentiatie in het invoedingstarief.

a. Moet er volgens u een vorm van tijdsdifferentiatie opgenomen worden? Zo ja, hoe moet dit vormgegeven worden? Zo nee, waarom niet?

Ja, de systeembeheerders vinden een tijdsafhankelijkheid bij een invoedingstarief essentieel. De elektriciteitsnetten worden ontworpen om de hoogste pieken in het jaar te kunnen opvangen. Zonder tijdsafhankelijkheid is er slechts een zeer beperkte stimulans om deze pieken te reduceren. De gezamenlijke systeembeheerders zien een tijdsafhankelijk invoedingstarief als een middel om invoeders te prikkelen zoveel mogelijk gebruik te maken van de dal-momenten in het systeem. Ook is dit het meest kostenreflectief en ligt het in lijn met de beweging naar tijdsafhankelijke nettarieven voor afname.

De vormgeving zien de gezamenlijke systeembeheerders graag in lijn met de andere trajecten rondom tariefherzieningen. Voor de meeste distributiesystemen is invoeding van zon-PV meestal leidend bij de invoedingspieken, voor het transmissiesysteem kan dit anders liggen. De dalmomenten zijn echter afhankelijk van de totale belasting van het systeem, waarbij de gelijktijdigheid van afname en invoeding een rol speelt. De systeembeheerders voorzien in ieder geval een onderscheid tussen distributiesystemen en het transportsysteem. Bij voorkeur wordt een gelijke tijdsafhankelijkheid toegepast op de distributiesystemen, maar bij significante verschillen kan wel gekozen worden voor verschillende profielen, bijvoorbeeld één profiel per (type) systeembeheerder.

b. Ziet u nog andere opties voor tijdsdifferentiatie in het invoedingstarief?

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 7 van 14

De opties die de ACM schetst lijken te duiden op statische tijdsafhankelijkheid. Tijdsafhankelijkheid zou ook meer dynamisch vormgegeven kunnen worden, al introduceert dat wel verdere complexiteit, zowel in de vormgeving, als in de implementatie bij systeembeheerders als in de impact op netgebruikers. De systeembeheerders hebben vooralsnog geen voorkeur voor het toepassen van dynamische tijdsafhankelijkheid. Op langere termijn zou dynamische tijdsafhankelijke tarieven wel wenselijk kunnen zijn. Dit is in lijn met het reeds gekozen pad voor tijdsafhankelijke tarieven voor afname.

Vraag 7. Deelt u de opvatting van de ACM dat het (vooralsnog) niet wenselijk is om locatiedifferentiatie op te nemen in het invoedingstarief? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ja, de gezamenlijke systeembeheerders ondersteunen dit punt, locatieafhankelijke transporttarieven zijn op dit moment niet wenselijk. Hoewel de systeembeheerders erkennen dat het theoretisch tot meer netefficiëntie kan leiden, zijn er vele praktische bezwaren die een locatiedifferentiatie op dit moment onwerkbaar maken. Het maakt dat de uitlegbaarheid aan klanten verslechtert en maakt niet duidelijk hoe om te gaan met tijdelijke capaciteitsbeperkingen.

Vraag 8. De ACM spreekt op basis van haar analyse een voorlopige voorkeur uit voor een 50/50verdeling van kosten tussen invoeders en afnemers in plaats van een verdeling op basis van netgebruik tussen invoeders en afnemers.

a. Kunt u zich vinden in de beschrijving van een 50/50 verdeling? Kunt u dit toelichten?

Ja, systeembeheerders wijzen er wel op dat (netto) import en/of export ervoor zorgt dat invoeding en afname binnen Nederland niet op elk moment in balans is. Bovendien treden er tussen invoeding en afname ook netverliezen op waarvoor in de balans gecorrigeerd moet worden.

b. Kunt u zich vinden in de beschrijving van de verdeling op basis van netgebruik? Kunt u dit toelichten?

Ja.

c. Zie u nog andere opties voor de verdeling van deze kosten? Zo ja, welke?

Vanzelfsprekend zijn andere verdelingen mogelijk. Een aannemelijke onderbouwing daarbij zien de systeembeheerders op dit moment niet. Dit antwoord dient echter wel in samenhang met de antwoorden op vraag 17 gelezen te worden.

d. Hoe zou de ACM volgens u de kosten moeten verdelen tussen afnemers en invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?

De systeembeheerders kunnen de voorkeur van de ACM voor de 50/50 verdeling volgen. Ook dit antwoord dient in samenhang met de antwoorden op vraag 17 gelezen te worden.

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 8 van 14

Vraag 9. Deelt u de opvatting van de ACM dat de EU-grens ook op distributieniveau toegepast moet worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

De EU Verordening 838/2010, Bijlage Deel B, Artikel 3 stelt enkel dat de grens op de transmissienetten toegepast moet worden. Tegelijkertijd constateren de systeembeheerders dat Artikel 18 lid 1 van de EU Verordening 2019/943 stelt dat: *“niet op positieve of negatieve wijze wordt gediscrimineerd tussen op distributieniveau aangesloten productie en op transmissieniveau aangesloten productie.”*

De systeembeheerders zien geen argumentatie om voor tarifiering op distributieniveau af te wijken van tarifiering op transmissieniveau en steunen dus de opvatting dat de EU-grens het beste op alle niveaus kan worden toegepast.

Vraag 10. De ACM is in het eerste deel van deze paragraaf ingegaan op de wenselijkheid van cascadering van de kosten die door een invoedingstarief gedekt worden.

a. Deelt u de opvatting van de ACM dat cascadering van deze kosten in enige vorm gewenst is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Cascadering van kosten is wenselijk als aannemelijk gemaakt kan worden hoe het gebruik van bepaalde netvlakken kosten op andere netvlakken beïnvloedt. De cascade dient vervolgens ook deze causaliteit te volgen. Als dit niet aannemelijk kan worden gemaakt kan vanuit eenvoud ook gekozen worden voor een tarief dat niet verschilt per netvlak.

Bovendien resulteren verschillende niveaus van invoedingstarieven per netvlak ook tot marktverstoring. Door deze keuze wordt het aantrekkelijker om eerst invoeding op lage netvlakken operationeel in te zetten (en mogelijk te investeren in nieuwe capaciteit op deze netvlakken) dan op hogere netvlakken. De kosten van deze marktverstoring zijn alleen verdedigbaar als deze lager zijn dan de verwachte baten van netefficiëntie.

Als cascadering wel toegepast wordt, heeft het de voorkeur om de verdeling tussen netvlakken (cascade) te laten plaatsvinden op basis van dezelfde grootte als de tariefdrager op basis waarvan de kosten binnen een netvlak worden gefactureerd richting invoeders. Bij een invoedingstarief met een kWh tariefdrager is het dus logisch om de eventuele cascade voor invoeding ook op kWh basis te laten plaatsvinden.

b. Deelt u de opvatting van de ACM dat cascadering waarbij hoger gelegen netvlakken meebetalen aan lager gelegen netvlakken de beste optie is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Invoeders maken gebruik van de verschillende netvlakken zodat de geproduceerde elektriciteit bij de eindafnemer terecht komt. Daardoor is het logisch dat invoeders bijdragen aan de kosten voor netvlakken die het transport van de ingevoede elektriciteit mogelijk maken. Daar dient een vorm van cascadering voor gebruikt wordt wanneer er op een ander netvlak ingevoed te worden.

Het is echter de vraag of de aanname van de ACM dat elektriciteit stroomt van hogere naar lagere netvlakken zonder meer klopt. Op bepaalde momenten kan elektriciteit van een netdeel met lagere spanning stromen naar een hoger spanningsniveau om vervolgens vanaf dat hogere netvlak weer naar een ander netdeel met een laag spanningsniveau te stromen. In dat geval zou dus ook beargumenteerd kunnen worden dat invoeding op het lage spanningsniveau dubbel zou moeten bijdragen aan de kosten voor het lage spanningsniveau.

Bovendien vereist een omgekeerde cascade ook verdere uitwerking van de verrekening van netkosten tussen TenneT en distributiesysteembeheerders (en tussen bepaalde distributiesysteembeheerders onderling). De invoedingstarieven bij TenneT genereren door deze vorm van cascaderen omzet die deels (en per distributiesysteembeheerder specifiek) ter dekking is van kosten van de distributiesysteembeheerders en dus aan hen ten goede moeten komen. Hiermee neemt de complexiteit verder toe.

Vraag 11. De ACM is hierboven ingegaan op welke cascadering zij het meest passend acht per kostencategorie voor het vormgeven van een invoedingstarief.

- a. *Deelt u de opvatting van de ACM dat omgekeerde cascadering voor netverliezen de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?*

Deels. De onderliggende aanname van de ACM lijkt te zijn dat invoeding aangesloten op LS-netten vooral ook wordt afgenomen op LS-netten, én dat deze elektriciteit alleen over het LS-net wordt getransporteerd en daar netverliezen veroorzaakt. Regelmatig gaan deze stromen echter via MS-netten (en soms zelf HS- of EHS-netten) naar een ander LS-netdeel.

- b. *Deelt u de opvatting van de ACM dat omgekeerde cascadering voor kosten onder de EUgrens de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?*

Zie de beantwoording van vragen 10a, 10b en 11a.

- c. *Deelt u de opvatting van de ACM dat voor ondersteunende diensten een uniform tarief de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?*

Ja. Zeker voor de ondersteunende diensten die onder de systeemtaak vallen. Voor blindvermogencompensatie dient apart een afweging gemaakt te worden.

Vraag 12. De ACM spreekt in deze paragraaf haar voorkeur uit om het net op zee op dezelfde hoogte als het EHS-netvlak in de cascadering in te delen.

- a. *Deelt u de opvatting van de ACM dat het net op zee meegenomen moet worden in de cascadering? Zo nee, waarom niet?*

Ja.

- b. *Deelt u de conclusie van de ACM dat indeling op de hoogte van het EHS-netvlak het meest passend is? Zo nee, op welke manier met het net op zee dan ingedeeld worden?*

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 10 van 14

Ja. Het onderscheid tussen het Net op Zee en het EHS-netvlak komt vooral voort uit de juridische aanwijzing van de systeembeheerder. Technisch gezien worden beide netten op dezelfde spanningsniveaus bedreven. Voor de systeembeheerders is het dus logisch om het net op zee in de cascade op hetzelfde niveau als het EHS-netvlak in te delen.

Hoewel de elektriciteit van het net op zee op dit moment “afgevoerd” wordt via het EHS-net en daarom nog boven het EHS-net zou kunnen worden ingedeeld, kunnen de systeembeheerders zich vinden in de voorkeur van de ACM om het net op zee gelijk te stellen met het EHS-net. Bovendien is de verwachting dat het net op zee in de toekomst ook meer in omgekeerde richting gebruikt gaat worden als afnemers en interconnectoren op het net op zee worden aangesloten.

Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat de keuze om net op zee onder het EHS-netvlak te laten vallen zorgt voor een competitief nadeel voor wind op zee t.o.v. wind en zon op land. Uit de eerdergenoemde analyses van Neon/Consentec blijkt dat dit naar verwachting wel leidt tot lagere productie van wind-op-zee.

Vraag 13. De ACM deelt in deze paragraaf haar opvatting over de wenselijkheid om kleinverbruikers op het laagspanningsnet uit te zonderen van het invoedingstarief.

a. Deelt u de opvatting van de ACM over deze uitzondering? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vanuit kostenreflectiviteit is er geen reden om invoeding van kleinverbruikers uit te sluiten van transporttarieven. Desondanks volgen de systeembeheerders de praktische bezwaren die de ACM schetst bij invoering van een invoedingstarief voor kleinverbruik op de korte termijn. Gegeven het complexe stakeholdertraject is het logisch om eerst de overstap naar tijdsafhankelijke tarieven voor afname te maken en pas daarna de discussie te voeren op welke manier invoeding door kleinverbruikers kan worden beprijsd.

b. Bij welke partij(en) moeten de kosten voor invoeding door kleinverbruikers volgens u belegd worden? Ziet u nog andere mogelijkheden dan hierboven beschreven? Kunt u uw antwoord toelichten?

We sluiten optie 2 en 3 uit, omdat beide opties niet kostenreflectief zijn. Het doorbelasten aan overige invoeders ontkoppelt de kosten van het LS net van de daadwerkelijke kostendrijvers op dat netvlak en introduceert kruissubsidies tussen spanningsniveaus. Het neerleggen van alle LS kosten bij een beperkte groep grootverbruikers in de tariefcategorie LS is eveneens niet kostenreflectief. Deze groep veroorzaakt niet proportioneel de kosten die samenhangen met kleinverbruikers die invoeden. Bovendien zijn grootverbruikers die op basis van GTV in de tariefcategorie LS ingedeeld zijn doorgaans fysiek aangesloten op hogere spanningsniveaus. Onze voorkeur gaat dus uit naar de eerste optie, waarbij de kosten worden belegd bij afnemers op het LS-net.

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 11 van 14

Optie 1 is van de drie opties het meest kostenreflectieve alternatief, al heeft dit alternatief ook nadelen. Als voor alle overige netvlakken een deel van de kosten aan invoeding worden toegewezen, profiteren afnemers daarvan doordat de afnametarieven zullen dalen. Voor kleinverbruikers die afnemen zal dit waarschijnlijk veel minder het geval zijn. Ook zij profiteren, omdat lagere kosten van de hogere netvlakken middels de cascade aan het LS-net doorbelast worden. Maar ze profiteren er duidelijk minder van omdat de kleinverbruikende invoeders niet bijdragen aan de netkosten. Dit kan ertoe leiden dat het verschil tussen de kleinverbruikerstarieven en de grootverbruikerstarieven toeneemt. Er is echter een grote overlap tussen kleinverbruikende afnemers en kleinverbruikende invoeders (o.a. huishoudens met zon-PV), daarom is de kruissubsidiering in dit geval naar verwachting kleiner.

Vraag 14. De ACM spreekt in deze paragraaf haar voorlopige voorkeur uit om invoeders op het net op zee niet uit te zonderen van (een deel van) een invoedingstarief.

- a. Zouden invoeders op het net op zee moeten worden uitgezonderd van (een deel van) een invoedingstarief? Zo ja, van welk deel en waarom? Zo nee, waarom niet?*

In de ogen van de systeembeheerders is er geen reden om de invoeders op het net op zee anders te behandelen dan overige invoeders.

- b. In het geval van een uitzondering; waar moeten de kosten van invoeders op het net op zee belegd worden? Kunt u uw antwoord toelichten?*

n.v.t.

Vraag 15. Hoe moet het invoedingstarief voor bi-directionele netgebruikers worden vormgegeven?

De systeembeheerders zijn het met de ACM eens dat zowel invoeding op als afname van het systeem kosten veroorzaakt die in een transporttarief tot uiting moeten komen. Indien in twee richtingen transport plaatsvindt, wordt ook twee keer bijgedragen aan de veroorzaking van de kosten. Netgebruikers dienen dan ook te worden belast en blootgesteld aan prikkels tot efficiënt netgebruik in beide richtingen. De systeembeheerders roepen de ACM op om oog te houden voor de gevolgen voor deze groep gebruikers en daarna een afweging te maken tussen proportionaliteit van de maatregel en kostenreflectiviteit.

Vraag 16. Zou de ACM een overgangperiode/ingroeipad moeten hanteren bij de invoering van het invoedingstarief? Zo ja, hoe zou dit ingroeipad er uit moeten zien? Welke termijnen zou de ACM bijvoorbeeld moeten hanteren? Zo nee, waarom niet?

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 12 van 14

Primair zijn de systeembeheerders voor een cap (zie verder het antwoord bij vraag 17). Indien er geen cap wordt toegepast, dan is een ingroeipad voor de systeembeheerders geen vereiste. Wel kunnen systeembeheerders zich voorstellen dat eventuele negatieve effecten van een invoedingstarief voor invoeders gemitigeerd kunnen worden bij een ingroeipad. Een ingroeipad geeft bijvoorbeeld de mogelijkheid om subsidies voor duurzame opwek en reeds afgesloten PPA's geleidelijk aan te passen aan de nieuwe situatie. Systeembeheerders zijn derhalve ook niet tegen een ingroeipad. Daarbij is wel van belang dat de gehanteerde methodiek gedurende het ingroeipad niet veranderd en dat er niet gedurende het ingroeipad door systeembeheerders nieuwe functionaliteiten geïmplementeerd moeten worden.

Vraag 17. De ACM gaat in deze paragraaf in op een eventuele toepassing van een cap of bandbreedte voor de hoogte van het invoedingstarief.

- a. Zou de ACM een dergelijke cap of bandbreedte toe moeten passen? Zo ja, hoe hoog zou deze dan moeten zijn? Zo nee, waarom niet?*

Een cap of een bandbreedte is geëigend indien de voorziene gevolgen van een invoedingstarief zonder cap onwenselijk zijn. Systeembeheerders voorzien bij de huidige keuzes van de ACM serieuze negatieve effecten die het gevolg zijn van het feit dat Nederlandse producenten van elektriciteit concurreren in een Europese markt. Zolang in andere Europese landen geen significant invoedingstarief geldt voorzien systeembeheerders negatieve effecten op de economische levensvatbaarheid van energieopwekking en daarmee de leveringszekerheid. De voorkeur van de systeembeheerders zou een Europese invoering van een invoedingstarief zonder cap of bandbreedte zijn. Op zijn minst dient een poging te worden gedaan de invoering van een invoedingstarief te coördineren met omringende landen. Zolang dat nog niet geregeld is, is een cap voor het Nederlandse invoedingstarief verdedigbaar.

Het voornaamste bezwaar ziet dus op het verwachte effect op de leveringszekerheid. De systeembeheerders verwijzen hierbij naar een eerder door TenneT gedeelde analyse waarin de effecten van significante invoedingstarieven inzichtelijk worden gemaakt. De analyse is een gevoeligheidsanalyse ten opzichte van de monitor leveringszekerheid 2025 (MLZ2025)¹ en is voor de volledigheid bijgevoegd als bijlage bij deze beantwoording.

De leveringszekerheid van elektriciteit bestaat uit meerdere componenten,² waaronder de voorzieningszekerheid en de transportzekerheid. Met voorzieningszekerheid bedoelen we hier de mate waarin er op elk moment in de tijd voldoende aanbod van elektriciteit en flexibiliteit is om aan de vraag naar elektriciteit te voldoen. Transportzekerheid ziet op het vermogen van het elektriciteitsnet om de elektriciteit ook daadwerkelijk te transporteren van het aanbod naar de vraag.

¹ Te vinden op de website van TenneT ([link](#))

² Zie ook deze publicatie van de ACM over voorzieningszekerheid en capaciteitsmechanismen ([link](#))

Kenmerk
BR-2025-2214

Datum
9 januari 2026

Pagina 13 van 14

Reeds in het basisscenario van de MLZ2025 (zonder invoedingstarief) is de economische levensvatbaarheid van 1,7 GW aan Nederlandse gasgestookte capaciteit in 2030 in gevaar op een totaal van circa 14 GW. Mocht deze capaciteit in 2030 ook daadwerkelijk uit bedrijf zijn genomen, dan blijkt uit de Monitor Leveringszekerheid 2025 dat de voorzieningszekerheid van elektriciteit in Nederland de nationale doelstelling van een LOLE van maximaal 4 uur wordt overschreden. In de gevoeligheidsanalyses blijkt dat in 2030 de levensvatbaarheid van wel 2,3 GW (gemiddelde tarief) of zelfs 3,7 GW (hoog tarief) in gevaar is, daarnaast is in beide scenario's ook nog eens circa 6 GW slechts 'mogelijk levensvatbaar'. De doorgerekende invoedingstarieven zullen de voorzieningszekerheid dus verder verslechteren.

Mocht de leveringszekerheid gegarandeerd worden met een zogenaamde capaciteitsmarkt (of 'capacity remuneration mechanism'), dan leidt een invoedingstarief tot een noodzaak tot hogere capaciteitsvergoedingen. Deze capaciteitsvergoedingen worden vervolgens (al dan niet via transporttarieven) bij eindafnemers in rekening gebracht. Daarmee zou een invoedingstarief indirect ook leiden tot kosten voor eindafnemers.

Indien veel van de gasgestookte capaciteit op korte termijn buiten bedrijf wordt genomen, dan zou ook de transportzekerheid in gevaar kunnen komen. Dit ziet met name op netondersteunende diensten die op specifieke locaties in het net nodig zijn, zoals blindvermogen en spanningshuishouding, congestiemanagement en dynamische stabiliteit. Systeembeheerders investeren in netcomponenten die op termijn de netondersteunende diensten ook kunnen leveren.

In de periode totdat deze investeringen in gebruik worden genomen zouden systeembeheerders als laatste redmiddel contracten met centrales kunnen afsluiten om deze centrales – ondanks de slechte economische levensvatbaarheid – toch in bedrijf te houden. Vanzelfsprekend zullen de eigenaren hier een vergoeding voor verwachten die uiteindelijk opnieuw via de nettarieven betaald moet worden. Daarmee kan een invoedingstarief indirect ook een tariefverhogend effect hebben. Ook voor diensten met een minder sterke locatiecomponent, zoals inertie, zou een grote afname in gasgestookte capaciteit op korte termijn tot problemen kunnen leiden. Vanuit leveringszekerheid is het voor systeembeheerders dus van belang dat de concurrentiepositie van Nederlandse elektriciteitsproducenten niet onevenredig geschaad wordt.

Een van de redenen voor de introductie van een invoedingstarief is de mogelijkheid om kosten voor elektriciteitsinfrastructuur ook neer te leggen bij buitenlandse gebruikers van in Nederland opgewekte elektriciteit. Invoedingstarieven kunnen worden meegenomen in de biedprijs van Nederlandse producenten en indien elektriciteit vanuit Nederland wordt geëxporteerd naar andere landen, betalen buitenlandse afnemers mee aan de kosten van de Nederlandse elektriciteitsinfrastructuur.

De eerdergenoemde studie van Neon en Consentec in opdracht van TenneT concludeert ook dat unilaterale introductie van een invoedingstarief kan helpen om kosten voor nationale infrastructuur bij buitenlandse consumenten neer te leggen. Maar een randvoorwaarde hiervoor is dat Nederlandse elektriciteitsproductie prijszettend is en Nederland een robuuste exportpositie heeft ten opzichte van zijn buurlanden. Een robuuste exportpositie betekent dat de introductie van het invoedingstarief de Nederlandse exportpositie niet doet omslaan in een importpositie. Alleen als aan deze voorwaarden is voldaan, dan kunnen afnemers in het buitenland via de elektriciteitsprijs bijdragen aan de kosten voor Nederlandse infrastructuur.

In de analyse van TenneT blijkt dat Nederland in 2030 naar verwachting nog een netto-importeur van elektriciteit is. Dit resultaat is overigens sterk afhankelijk van de aanname van een sterke groei van de elektriciteitsvraag naar 2030. Bovendien laat de analyse zien dat de unilaterale invoering van een invoedingstarief kan leiden tot een nog fors grotere netto-importpositie. Daarnaast neemt de elektriciteitsprijs in Nederland slechts beperkt toe, daaruit blijkt dat Nederlandse productie ook vaak niet prijszettend is. Zolang Nederland netto-importeur is draagt een unilateraal invoedingstarief deze wijze dus niet bij aan internationale verdeling van de kosten van Nederlandse infrastructuur.

b. Is een cap of bandbreedte volgens u verenigbaar met het principe van kostenreflectiviteit? Kunt u uw antwoord toelichten?

Indien kosten eerst op basis van veroorzaking worden toegewezen, maar vervolgens door een cap beperkt, dan gaat dit ten koste van de kostenreflectiviteit. Systeembeheerders wijzen er echter op dat het principe van kostenreflectiviteit niet het enige en bovendien geen absoluut criterium is. Het perfect kunnen toewijzen van netkosten aan individuele netgebruikers is een illusie. Andere overwegingen zoals systeemefficiëntie, eenvoud en proportionaliteit kunnen botsen met kostenreflectiviteit en dus een reden zijn om wel een cap toe te passen. Zeker wanneer een tarief voor een bepaalde groep ertoe zou leiden dat de situatie voor alle netgebruikers verslechtert.